

Sygn. akt XII Ga 247/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział XII Gospodarczy – Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący- Sędzia: SO Bożena Cincio-Podbiera (spr.)

Sędzia: SO Agata Pierożyńska

Sędzia: SO Beata Kozłowska-Sławęcka

Protokolant: st.sekr.sądowy Ewa Janas

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2014 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez stronę powodową

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie

z dnia 29 stycznia 2014 r., sygn. akt V GC 398/13/S

I. oddala apelację;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej koszty postępowania apelacyjnego w kwocie 1.800,00 zł (jeden tysiąc osiemset złotych).

XII Ga 247/14

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) spółka z o.o. spółka komandytowa w K. wystąpiła z powództwem przeciwko (...) SA w W. o zapłatę kwoty 59 376 zł z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu, domagając się zasądzenia odszkodowania zgodnie z umową ubezpieczenia AC samochodu (...)nr rej. (...). W uzasadnieniu pozwu podała, iż wypożyczający pojazd w dniu 25 września 2008 roku, w oparciu o umowę najmu nr (...), Ł. R. realizował zamiar kradzieży przez co zostały spełnione przesłanki z art. 278 par. 1 kk.Za takim stanowiskiem przemawiać miał fakt, iż w okresie od maja do września 2008 roku Ł. R. ukradł pięć samochodów marki R. o wartości 231 600 zł.

W sprzeciwie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwany ubezpieczyciel wniósł o oddalenie powództwa, wywodząc iż zgodnie z par. 7 ust. 1 pkt. 19 ogólnych warunków ubezpieczenia AC, stanowiących integralną część umowy stron, szkody powstałe w wyniku przywłaszczenia pojazdu nie były objęte ubezpieczeniem. Zdaniem strony pozwanej skoro Ł. R. legalnie wszedł w posiadanie przedmiotowego samochodu nie doszło do kradzieży lecz miało miejsce przywłaszczenie. Wskazała też strona pozwana, że przeciwko Ł. R. prowadzono postępowanie karne o składanie fałszywych zeznań, jako że zgłosił on na Policji kradzież pojazdu.

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2014 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie oddalił powództwo.

Sąd ten ustalił, iż zapisy owu ubezpieczenia AC definiowały kradzież jako zabranie w celu przywłaszczenia cudzego pojazdu przez osobę nieuprawnioną do korzystania i rozporządzenia tym pojazdem, zaś przywłaszczenie jako bezprawne włączenie pojazdu do swojego majątku lub wykonywanie wobec niego w inny sposób uprawnień właściciela przez osobę, która faktycznie włada pojazdem, także wskutek powierzenia pojazdu w szczególności na podstawie umowy najmu, leasingu, przechowania, komisju, użyczenia, w ramach stosunku pracy. Z kolei zapis par. 7 ust. 1 pkt. 19 owu wykluczał z odpowiedzialności ubezpieczyciela szkody polegające na przywłaszczeniu pojazdu. Ubezpieczenie na taką okoliczność byłoby aktualne w razie wykupienia dodatkowej ochrony ubezpieczeniowej, co nie miało miejsca. Dalej Sąd ustalił, że w wyniku zawarcia przez stronę powodową z Ł. R. umowy najmu przedmiotowego pojazdu samochód ten został wydany najemcy.

Sąd Rejonowy, dokonując analizy treści umowy oraz ogólnych warunków ubezpieczenia zważył, iż zawarte tam definicje pokrywają się z definicjami przestępstw kradzieży i przywłaszczenia znajdującymi się w Kodeksie Karnym, podkreślając iż różnica pomiędzy kradzieżą a przywłaszczeniem /art. 278 kkc i art. 284 par.1 kk/ polega na tym, że w drugim przypadku sprawca przestępstwa przywłaszcza cudzą rzecz, która znajduje się już w jego legalnym posiadaniu. W ocenie Sądu tak na gruncie owu, jak i na gruncie Kodeksu Karnego różnica sprowadza się do braku elementu zaboru rzeczy w przypadku przywłaszczenia. W efekcie okoliczność legalnego wejścia Ł. R. w posiadanie samochodu wyklucza uznanie, iż doszło do kradzieży, a skutki przywłaszczenia nie były objęte ochroną ubezpieczeniową. Ustalił też Sąd, że strona powodowa miała świadomość zakresu ubezpieczenia, a zwłaszcza tego, że w razie przywłaszczenia pojazdu ubezpieczenie nie będzie wypłacone.

W apelacji od tego wyroku strona powodowa zarzuciła Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 65 par. 2 kc poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a to wobec uznania, że pomiędzy Ł. R. a powódką doszło do zawarcia umowy najmu pojazdu choć z materiału dowodowego wynika, że zamiarem najemcy w chwili zawarcia umowy była kradzież oraz na skutek pominięcia okoliczności, że zamiar powódki istniejący w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia obejmował sytuacje analogiczne jak przedmiotowe zdarzenie. Dalej zarzucono Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 278 kk poprzez pominięcie zamiaru sprawcy dokonania kradzieży, art. 217 kpc i art. 233 kpc na skutek pominięcia treści akt sprawy karnej Ł. R. i dokonanie oceny dowodów w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego wobec uznania, iż strony zawarłyby umowę na warunkach wyinterpretowanych przez Sąd. Dodatkowo podniesiono zarzut błędnej wykładni ogólnych warunków ubezpieczenia AC.

W motywach apelacji wywiedziono, że pojęcie przywłaszczenia zawarte w owu ubezpieczenia obejmuje zdarzenia, w których sprawca szkody wchodzi w posiadanie rzeczy bez przestępczego zamiaru, a następnie odmawia jej wydania właścicielowi. Zamiar strony powodowej miał tu polegać na uniknięciu postępowania windykacyjnego a w to miejsce na skorzystaniu z odpowiedzialności ubezpieczyciela, a w konsekwencji miał dokumentować fakt objęcia ochroną ubezpieczeniową przedmiotowego przypadku. Dalej wywiedziono, że element przywłaszczenia pozostaje jednym z elementów zachowania się sprawcy przestępstwa z art. 278 kk, podkreślając równocześnie, że umowa najmu była obciążona wadą oświadczenia woli po stronie wynajmującego przez co zdziałana czynność prawna nie doprowadziła do zawarcia umowy bądź była dotknięta nieważnością z uwagi na sprzeczność z zasadami współżycia społecznego /art. 58 par. 2 kc/. Apelująca wskazywała też na ewentualność popełnienia przez Ł. R. przestępstwa oszustwa na szkodę strony powodowej. Podniesiono nadto, że istotne okoliczności faktyczne wynikające z akt związkowych 1 ds.2047/12, II K 429/08, II K 9210/08 nie zostały wzięte pod uwagę przy wyrokowaniu.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wносиła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja nie jest usprawiedliwiona.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i przyjmuje je za własne.

Wbrew twierdzeniom apelantki Sąd Rejonowy dopuścił dowody z przedmiotowych akt, wymienionych w apelacji, na okoliczność czy doszło do kradzieży pojazdu. Z dowodów tych nie wynika aby kradzież miała miejsce, jedynie to, iż najemca pojazdu został prawomocnie skazany za składanie fałszywych zeznań, co obejmuje złożone przed Policją oświadczenie, iż pojazd został mu skradziony. Natomiast to czy w chwili zawarcia umowy najmu Ł. R. miał zamiar przekazać w celach przestępczych pojazd osobom trzecim nie było przedmiotem dowodu. Strona powodowa w piśmie procesowym z dnia 25 marca 2013 roku/ k-117/ wnosila o dopuszczenie dowodu ze zgromadzonych w aktach spraw karnych dokumentów, zeznań świadków i wyjaśnień podejrzanych, na dowód wykazania okoliczności kradzieży i na taką też okoliczność Sąd dowody te dopuścił/ k-187/. Ł. R. nie był słuchany w tej sprawie albowiem takiego wniosku strona powodowa nie złożyła.

Wprawdzie z zeznań R. znajdujących się w w/wym aktach związkowych wynika, że miał on zamiar wyprowadzić samochód z majątku strony powodowej niemniej przy uznaniu, że strona powodowa pozostawała w błędzie podpisując z nim umowę najmu/ art. 84 par. 1 kc/ dla uchylenia skutków zawarcia tej umowy konieczne byłoby uchylenie się przez powódkę od skutków prawnych oświadczenia woli w sposób określony w art. 88 par. 1 kc, co nie miało miejsca. Nadto, nawet w przypadku założenia nieważności umowy na podstawie art. 58 par. 2 kc/ zarzutu takiego nie podnoszono w toku procesu/nie pozostawałaby obojętna okoliczność, iż doszło do wprowadzenia przez apelantkę Ł. R. we władanie rzecz. Ta okoliczność faktyczna ma decydujące znaczenie. Wszak nie jest kradzieżą zabór rzeczy, która znajduje się już we władaniu działającego, to jest gdy posiada on już rzecz jako np. najemca. Kradzieży może dopuścić się osoba, nie mająca prawa rzeczą rozporządzać. Tym właśnie różni się kradzież od przywłaszczenia, którego przedmiotem może być rzecz będąca w legalnym, a nie bezprawnym posiadaniu sprawcy/ wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 1997r., III KRN 241/96/.

Nietrafnie przy tym apelująca wywodzi, że umowa stron obejmowała tego typu zdarzenia oraz, że zgodnym zamiarem stron pozostawało objęcie ochroną ubezpieczeniową mienia powódki na taką okoliczność.

Ani tekst umowy ubezpieczenia, ani tekst owu nie daje podstaw do takiego założenia. W treści ogólnych warunków ubezpieczenia zawarto tak definicję kradzieży, jak i definicję przywłaszczenia, które różnią się/ tak jak definicje kodeksowe/ elementem związanym z posiadaniem rzeczy. Strona powodowa nie twierdziła aby warunki ubezpieczenia nie były jej znane lub by ze względu na sposób definiowania pozostawały niejasne czy nieczytelne. Przeciwnie, sam świadek strony powodowej/ k-185 i nast./ zeznał, że zawsze w razie przywłaszczenia nie wypłacano powódcie odszkodowania. Jest też niesporne, że powódka miała możliwość wykupienia dodatkowego ubezpieczenia, co było jej wiadome i z czego nie skorzystała. Strona powodowa zatem, pozostając przy tym profesjonalistą na rynku wynajmu pojazdów, znała zakres umowy wiążącej ją z ubezpieczycielem, znane jej były też z doświadczenia inne, analogiczne przypadki, w których ubezpieczyciel nie wpłacił odszkodowania bowiem właściciel pojazdu/ powódka/ sam wydał sprawcy szkody samochód wraz z dokumentami i kluczami. Nie miało więc miejsca "potajemne zabranie cudzej własności", charakterystyczne dla kradzieży skoro we władztwo faktyczne sprawca został wprowadzony przez świadome i dobrowolne oddanie rzeczy. Główną cechą działania sprawcy kradzieży jest natomiast zabór cudzej rzeczy od osoby posiadającej nad tą rzeczą władztwo, co odróżnia to przestępstwo od przestępstwa przywłaszczenia/ W. Świda, W.Wolter, Kodeks Karny, s. 609/. Nie ma zatem podstaw do stawiania Sądowi zarzutu naruszenia art. 65 par. 2 kc, wskazującego na zamiar powódki zwarcia umowy ubezpieczenia obejmującej przywłaszczenie. Z zebranych dowodów wynika wszak, że strona powodowa musiała odróżniać oba pojęcia i było jej wiadome, że za przywłaszczenie ubezpieczyciel odpowiada tylko w razie uiszczenia dodatkowej składki ubezpieczeniowej, podobnie jak w przypadku oszustwa.

Zarzucone Sądowi Rejonowemu naruszenia prawa materialnego i procesowego nie miały miejsca w związku z czym apelacja jako bezzasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 kpc. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono po myśli art. 98 kpc w zw z art. 108 par. 1 kpc i par. 6 oraz par.12 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych/ Dz. U. z 2013, poz. 490, t.j./.

s.ref. SSR A. Pelc-Bartosz